



OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

e-Doręczenia

Jakie zmiany dla radców prawnych przyniesie wejście w życie ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych?

r. pr. **Maria Dymitruk**

apl. radc. **Bartosz Frydel**

r. pr. **Michał Skrzywanek**



Potrzeba doręczeń elektronicznych

Pandemia COVID-19 wywołała niemałe zamieszanie w dotychczasowym sposobie funkcjonowania organów władzy publicznej, w tym sądów, które – trzeba przyznać – wyraźnie preferowały papierowy obrót dokumentów i stacjonarne wykonywanie obowiązków zawodowych. Okres pandemii zmienił jednak (na korzyść) zakres świadczenia usług prawnych za pośrednictwem elektronicznych środków komunikacji. Rozwój w tym zakresie zdawał się jednak omijać procesową aktywność profesjonalnych pełnomocników. Wymiana korespondencji elektronicznej z sądami nadal należy do rzadkości. Ponad rok obowiązywania obostrzeń związanych z pandemią znacząco uwypuklił jednak potrzebę intensyfikacji działań w zakresie zdalnej komunikacji radców prawnych z podmiotami publicznymi, w tym przede wszystkim z sądami. Co ważne, problematyka doręczeń elektronicznych staje się obecnie przedmiotem specjalnej regulacji prawnej. W dniu 27 listopada 2020 r. zakończyły się prace legislacyjne nad ustawą o doręczeniach elektronicznych (ustawa z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, Dz.U. z 2020 r. poz. 2320, dalej „*u.d.e.*”), która opublikowana została w dniu 22 grudnia 2020 r., a zasadniczo wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2021 r. Z pewnością zrewolucjonizuje ona funkcjonowanie sądów, organów publicznych i kancelarii prawnych. W dalszej części materiałów informacyjnych przedstawione zostaną zmiany wprowadzane przepisami ustawy, przyszły sposób funkcjonowania systemu doręczeń elektronicznych, szczegółowe daty wejścia w życie konkretnych rozwiązań oraz opis modyfikacji następujących w konkretnych procedurach sądowych i administracyjnych.



Spis treści

W materiałach informacyjnych znajdą Państwo odpowiedzi na następujące pytania:

- 1. Co nowego wprowadza u.d.e. z perspektywy radcy prawnego?**
- 2. Czym jest adres do doręczeń elektronicznych?**
- 3. Czy nowe regulacje dotyczą tylko radców prawnych?**
- 4. Czym jest usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego?**
- 5. Jakie zmiany w zakresie doręczeń ustawa o doręczeniach elektronicznych przewiduje dla zwykłego Kowalskiego?**
- 6. Jak będzie wyglądać życie w kancelarii po wprowadzeniu doręczeń elektronicznych?**
- 7. Kiedy zmiany zaczną obowiązywać?**
- 8. Co się zmieni w poszczególnych procedurach?**
 - Procedura administracyjna (k.p.a.)
 - Procedura karna (k.p.k.)
 - Procedura cywilna (k.p.c.)
 - Procedura sądownoadministracyjna (p.p.s.a)



1. Co nowego wprowadza u.d.e. z perspektywy radcy prawnego?

Radcowie prawni – przynajmniej za jakiś czas i w pewnym zakresie – pożegnają się z tradycyjnymi papierowymi przesyłkami poleconymi i kolejkami na pocście. Zamiast dotychczasowego sposobu tworzenia i wysyłania pism, zaczną oni obligatoryjnie korzystać z aplikacji **e-Doręczenia**, pozwalającej na wysyłanie i odbieranie korespondencji elektronicznej będącej odpowiednikiem rejestrowanej przesyłki pocztowej (przesyłki poleconej lub przesyłki za zwrotnym potwierdzeniem odbioru).

Do korzystania z aplikacji e-Doręczenia niezbędne będzie posiadanie adresu do doręczeń elektronicznych. Adres taki będzie musiał posiadać **każdy wykonujący zawód radca prawny** (art. 9 ust. 1 pkt 2 u.d.e.), a więc zarówno radca prawny prowadzący jednoosobową kancelarię prawną, jak i radca prawny zatrudniony w oparciu umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną, w tym radca prawny zatrudniony w organach administracji publicznej czy tzw. in-house. Nie chodzi jednak o zwykły adres e-mail. Specjalny adres do doręczeń elektronicznych będzie można stworzyć na dwa sposoby:

- 1) złożyć wniosek o jego stworzenie **do ministra właściwego do spraw informatyzacji** (w taki sposób powstanie adres do doręczeń elektronicznych powiązany z publiczną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego, zwany dalej dla uproszczenia „*adresem publicznym*”),
- 2) zwrócić się o stworzenie adresu do doręczeń elektronicznych **do kwalifikowanego dostawcy usług zaufania** (w taki sposób powstanie adres do doręczeń elektronicznych powiązany z kwalifikowaną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego, zwany dalej dla uproszczenia „*adresem od dostawcy kwalifikowanego*”).

Dla podmiotów, które dopiero w przyszłości rejestrować się będą jako przedsiębiorca w CEIDG lub KRS, utworzenie adresu publicznego dokonywać będzie się automatycznie wraz z zarejestrowaniem działalności gospodarczej. Dla radców prawnych czynnie



wykonujących zawód, ale niepodlegających wpisowi do CEIDG, nadal pozostaną dwa wskazane powyżej sposoby pozyskania adresu.

2. Czym jest adres do doręczeń elektronicznych?

Przepisy u.d.e. zobowiązują radców prawnych do posiadania adresu publicznego lub adresu od dostawcy kwalifikowanego (co najmniej jednego z nich). Radca prawny może więc posiadać:

- 1) jedynie adres publiczny,
- 2) zarówno adres publiczny, jak i adres od dostawcy kwalifikowanego,
- 3) jedynie adres od dostawcy kwalifikowanego (rezygnacja z adresu publicznego opisana jest w art. 23 u.d.e.).

Wszystkie adresy elektroniczne przechowywane są w Bazie Adresów Elektronicznych (BAE) prowadzoną przez ministra właściwego ds. informatyzacji. Adres elektroniczny ujawniony jest również w odpowiedniej bazie przedsiębiorców (CEIDG lub KRS).

UWAGA: Nie ma możliwości, by jakikolwiek wykonujący zawód radca prawny uchylił się od obowiązku posiadania adresu elektronicznego. Oznacza to konieczność odpowiednio dostosowanego doskonalenia zawodowego oraz dodatkowego wsparcia radców nieoswojonych z narzędziami informatycznymi. Co ważne, w u.d.e. nie została doprecyzowana sytuacja radców prawnych, którzy mają status „wykonującego zawód”,



ale z jakichś względów nie mogą świadczyć swoich usług (przebywają na zwolnieniu lekarskim, korzystają z urlopu macierzyńskiego etc.)¹.

3. Czy nowe regulacje dotyczą tylko radców prawnych?

Nie. Obowiązek posiadania adresu do doręczeń elektronicznych wpisanego do BAE dotyczy obligatoryjnie każdego podmiotu publicznego, a także wybranych podmiotów niepublicznych wskazanych w art. 9 u.d.e., to jest – oprócz radców prawnych – wykonujących zawód adwokatów, doradców podatkowych, doradców restrukturyzacyjnych, rzeczników patentowych, notariuszy, radców Prokuraturii Generalnej RP, a także **wszystkich przedsiębiorców wpisanych do KRS lub CEIDG**. Pozostałe podmioty (w tym osoby fizyczne) mogą posiadać adres do doręczeń elektronicznych fakultatywnie.

Co ważne, doręczenia elektroniczne nie będą dotyczyć jedynie korespondencji z podmiotami publicznymi. Wydaje się, że będą one mogły służyć również horyzontalnie, tj. do doręczeń pomiędzy podmiotami niepublicznymi. Dzięki temu po wejściu w życie przepisów u.d.e. przedsiębiorcy będą mogli wysyłać do siebie nawzajem **korespondencję elektroniczną, która będzie miała skutek listu poleconego lub listu z potwierdzeniem odbioru**. Zawodowi pełnomocnicy, kierując do przedsiębiorcy przedsądowe wezwanie do zapłaty, także będą mogli wykorzystać usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego zamiast tradycyjnych usług Poczty Polskiej.

¹ Obowiązku posiadania adresu elektronicznego nie stosuje się – zgodnie z brzmieniem art. 9 ust. 2 u.d.e. – do osób niewykonywujących zawodu, zawieszonych w prawach do wykonywania zawodu, zawieszonych w czynnościach zawodowych, zawieszonych w czynnościach służbowych, z zawieszonym stosunkiem pracy lub zawieszonymi prawami wynikającymi z licencji.



4. Czym jest usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego?

Usługa rejestrowanego doręczenia elektronicznego to **elektroniczny list polecony**, wywołujący skutki jak zwykła przesyłka polecona, tylko nadana szybciej i przez Internet, a nie na poczcie.

Do świadczenia publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego będzie obowiązany operator wyznaczony, tj. Poczta Polska. Zasadniczo usługa taka będzie **odpłatna**. Zgodnie z art. 52 ust. 2 i 3 u.d.e. nie będzie podlegać opłacie elektroniczne przekazywanie korespondencji między podmiotami publicznymi oraz elektroniczne przekazywanie korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego przez podmiot niepubliczny do podmiotu publicznego (czyli przykładowo elektroniczne doręczenia pisma procesowego wysłane przez radcę prawnego z jego adresu publicznego do sądu). Pozostałe doręczenia elektroniczne będą odpłatne (w tym doręczenia bezpośrednie pomiędzy pełnomocnikami procesowymi). Przykładowo więc gdy w toku postępowania cywilnego przygotowujemy odpowiedź na pozew, do sądu będziemy wносить ją nieodpłatnie (jeżeli wykorzystamy nasz adres publiczny) lub odpłatnie (jeżeli wykorzystamy nasz adres od dostawcy kwalifikowanego, który naliczać będzie z tego tytułu opłatę), a do pełnomocnika procesowego strony przeciwnej – zawsze odpłatnie.

5. A co ze zwykłym Kowalskim?

Przeciętna osoba fizyczna może, ale nie musi posiadać adresu do doręczeń elektronicznych. Podmioty publiczne (w tym przede wszystkim organy administracji publicznej i sądy) zasadniczo doręczać będą korespondencję tylko elektronicznie. Docelowo podmioty publiczne mają jednak nie generować papierowych przesyłek. Co gdy



nasz Kowalski nie będzie miał adresu do doręczeń elektronicznych? W takim wypadku operator wyznaczony (Poczta Polska) wykona **tzw. usługę hybrydową**: podmiot publiczny wysyła korespondencję do adresata elektronicznie, ona trafia do operatora wyznaczonego, który przekształca dokument elektroniczny w przesyłkę listową i dopiero w takiej papierowej wersji doręcza ją adresatowi. Zgodnie z art. 46 ust. 1 u.d.e. przekształcenie odbywa się w sposób zautomatyzowany, zapewniający ochronę tajemnicy pocztowej na każdym etapie realizacji usługi.

6. Jak będzie wyglądać życie w kancelarii po wprowadzeniu doręczeń elektronicznych?

Podmioty publiczne oraz podmioty niepubliczne niebędące osobami fizycznymi (np. kancelarie prawne będące spółkami) będą **obowiązane** do wyznaczenia specjalnej osoby – administratora skrzynki doręczeń. Podmioty niepubliczne będące osobami fizycznymi (np. jednoosobowe kancelarie prawne) będą **uprawnione** do wyznaczenia takiego administratora. Rolą administratora będzie zarządzanie skrzynką doręczeń, tj. wysyłanie i odbieranie korespondencji, zarządzanie nią oraz konfigurowanie samej skrzynki.

Należy pamiętać, że radca prawny wykonujący zawód zawsze będzie miał indywidualny adres do doręczeń elektronicznych. Jeżeli będzie on zatrudniony w kancelarii, będącej spółką, sama spółka posiadać będzie odrębny od radcy prawnego adres do doręczeń. Korespondencja procesowa dotycząca spraw prowadzonych przez radcę prawnego będzie kierowana zawsze na jego indywidualny adres.

Najważniejsze pytanie brzmi jednak, jak będzie wyglądać odbieranie korespondencji elektronicznej (szczególnie tej z sądów i organów administracji publicznej)? Jest to kluczowe zagadnienie z punktu widzenia rozpoczęcia biegu terminów procesowych i materialnoprawnych. Czy samo wejście na skrzynkę powodować będzie automatyczne doręczenie wszystkich dokumentów elektronicznych? Czy może będzie trzeba je



pojedynczo „odklikiwać” (jak dzieje się to obecnie na platformie ePUAP)? Art. 41 u.d.e. nie dostarcza w tym zakresie wystarczająco jasnych wskazówek. Zgodnie z nim dowód otrzymania korespondencji elektronicznej wystawiany jest po:

- 1) odebraniu korespondencji przekazanej na adres do doręczeń elektronicznych podmiotu niepublicznego;
- 2) wpłynięciu korespondencji na adres do doręczeń elektronicznych podmiotu publicznego;
- 3) upływie 14 dni od dnia wpłynięcia korespondencji przesłanej przez podmiot publiczny na adres do doręczeń elektronicznych podmiotu niepublicznego, jeżeli adresat nie odebrał go przed upływem tego terminu.

Zgodnie z art. 41 ust. 2 u.d.e. przez *odebranie* dokumentu elektronicznego rozumie się każde działanie adresata posiadającego adres do doręczeń elektronicznych, powodujące, że adresat dysponuje dokumentem, który wpłynął na ten adres, i może zapoznać się z treścią odebranego dokumentu. Natomiast zgodnie z art. 41 ust. 3 u.d.e. *wpłynięcie* dokumentu elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych oznacza zaistnienie warunków technicznych umożliwiających adresatowi odebranie doręczanego dokumentu.

W chwili obecnej nie da się więc w sposób pewny odpowiedzieć na pytanie, jak dokładnie z technicznego punktu widzenia wyglądać będzie odbieranie korespondencji elektronicznej w aplikacji e-Doręczenia, tj. czy skutek doręczenia nastąpi z momentem zalogowania się na adres do doręczeń elektronicznych, czy z chwilą rzeczywistego odczytania konkretnej wiadomości. Mimo zapytań w tym zakresie, nie otrzymaliśmy odpowiedzi na to pytanie ze strony rządowej. Bardzo możliwe jest, że faktyczna decyzja co do tego, który z technicznych sposobów odczytywania korespondencji zastosowany zostanie w aplikacji e-Doręczenia, pojawi się dopiero na etapie budowania architektury



systemu. Jeżeli w przyszłości pojawią się na tym polu wątpliwości, kwestia ta będzie wymagać nowelizacji ustawy lub ukształtowania się orzecznictwa w tym zakresie.

7. Kiedy zmiany zaczną obowiązywać?

Lektura dotychczasowego opisu zmian może prowadzić do wniosku, że rewolucja czeka radców prawnych już niedługo. Spokojnie, zmiany będą wchodziły stopniowo. Najpierw obejmą podmioty publiczne, a dopiero w dalszej kolejności kolejne grupy adresatów u.d.e.

Oś czasu (kto i kiedy zacznie stosować u.d.e.):

- 1) **1 października 2021 r.** – administracja rządowa oraz podmioty wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 1 – 8, w tym **radcowie prawni**,
- 2) 1 stycznia 2022 r. – pozostałe organy władzy publicznej, a także ZUS, KRUS, NFZ,
- 3) 1 stycznia 2023 r. – agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, państwowe fundusze celowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, uczelnie publiczne, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, państwowe i samorządowe instytucje kultury, inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych,
- 4) 1 stycznia 2024 r. – jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz związki metropolitalne, a także samorządowe zakłady (a w zakresie usługi hybrydowej od 1 października 2029 r.),
- 5) 1 stycznia 2025 r. – pozostałe podmioty publiczne (z wyłączeniem sądów, trybunałów, komorników, prokuratury, organów ścigania i Służby Więziennej),



- 6) 1 października 2026 r. – podmioty wskazane w art. 9 ust. 1 pkt 9 u.d.e., a więc przedsiębiorcy wpisani do CEIDG,
- 7) **1 października 2029 r.** – sądy i trybunały, komornicy, prokuratura, organy ścigania i Służba Więzienna.

ZASTRZEŻENIE: Zgodnie z art. 155 ust. 8 u.d.e. Minister Sprawiedliwości, mając na uwadze warunki techniczne i organizacyjne oraz konieczność zapewnienia sprawnego toku postępowania, może określić, w drodze rozporządzenia, terminy, od których w postępowaniach w sprawach z poszczególnych zakresów albo w poszczególnych sądach pismo procesowe będzie można wносить także na adres do doręczeń elektronicznych sądu, a organy procesowe będą mogły dokonywać doręczeń na adresy do doręczeń elektronicznych wpisane do bazy adresów elektronicznych lub na adresy powiązane z kwalifikowaną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego, za pomocą której wniesiono pismo, jeżeli adres do doręczeń elektronicznych strony albo uczestnika postępowania nie został wpisany do bazy adresów elektronicznych, albo za pokwitowaniem przez operatora wyznaczonego w ramach publicznej usługi hybrydowej.

8. Co się zmieni w poszczególnych procedurach?

Wszystkie główne procedury (k.p.a., k.p.k., k.p.c., p.p.s.a.) będą uważały doręczenie elektroniczne za podstawowe narzędzie obiegu korespondencji. W przypadku podmiotów, które nie będą posiadały adresu do doręczeń (np. stron postępowania będącymi osobami fizycznymi), zastosowane zostanie doręczenie hybrydowe.



Żadna z analizowanych procedur nie nakazuje radcom prawnym wnosić pisma do organu/sądu za pośrednictwem adresu do doręczeń elektronicznych. U.d.e. obliguje wykonujących zawód radców prawnych do **posiadania** tego adresu. Przepisy proceduralne nakazują zasadniczo organom/sądom doręczać kierowane do stron/uczestników pisma drogą elektroniczną (alternatywnie drogą hybrydową), co oznacza, że radcowie prawni będą zobligowani do **odbierania** pism przy wykorzystaniu adresu do doręczeń elektronicznych, ale **nie będą musieli wysyłać** swoich pism tą drogą (będą mogli zdecydować się na tradycyjną wersję papierową), chyba że co innego oświadczą organowi/sądowi. Możliwa jest więc sytuacja, że radca prawny będzie odbierał przesyłki poprzez aplikację e-Doręczenia, ale nie będzie z aplikacji tej korzystał, nadając pisma procesowe do organu/sądu.

Procedura administracyjna (k.p.a.)

Od **1 lipca 2021 r.** art. 14 k.p.a. stanowić będzie, że sprawy załatwia się na piśmie (a nie, jak dotychczas w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego). Przepis ten wprowadza jednak dwa sposoby utrwalenia pisma: w postaci papierowej (opatrywane podpisem własnoręcznym) oraz w postaci elektronicznej (opatrywane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, a w przypadku organu – kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu administracji publicznej ze wskazaniem w treści pisma osoby opatrującej pismo pieczęcią).

Strony i pełnomocnicy będą mieli możliwość wyboru sposobu komunikowania się z organem, co wynikać będzie z art. 14 § 1d k.p.a. – mogą, według wyboru, sporządzać pisma na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

Tymczasem dla organów priorytetowym sposobem doręczania pism w postępowaniu administracyjnym będzie doręczanie na adres do doręczeń elektronicznych (chyba że pismo zostanie doręczone w siedzibie organu). Od tej zasady wyrażonej w art. 39 § 1 k.p.a.



zostały jednak przewidziane wyjątki, które radców – zobowiązanych przecież do posiadania adresu do doręczeń elektronicznych – nie będą przeważnie dotyczyć. Takimi zapasowymi formami doręczeń będzie doręczenie z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej (art. 39 § 2 pkt 1 k.p.a.), a w dalszej kolejności – przesyłką rejestrowaną (art. 39 § 3 pkt 2 k.p.a.). Organ będzie mógł zdecydować się również na doręczenie przez swoich pracowników lub inne upoważnione osoby lub organy (art. 39 § 2 pkt 2 i art. 39 § 3 pkt 2 k.p.a.).

Aby umożliwić organowi korzystanie z zastępczych form doręczania, wymogiem formalnym podania, zgodnie z art. 63 § 2 k.p.a., będzie podanie adresu wnioskodawcy, choćby wnioskodawca wnosił podanie w postaci elektronicznej.

Skorzystanie przez organ z metod doręczeń, które wymagać będą istnienia pisma w formie fizycznej, ma nie wymagać od niego dodatkowego nakładu pracy. Nie będzie konieczne ręczne podpisywanie wydruków. Z art. 39³ § 1 k.p.a. wynika, że wystarczające będzie jedynie wydrukowanie pisma podpisanego w sposób właściwy dla postaci elektronicznej pism.

Kodeks postępowania administracyjnego, ustalając dzień doręczenia korespondencji, wprost odwołuje się w art. 39⁴ k.p.a. do art. 42 u.d.e. Oznacza to, że doręczenie nastąpi z każdym działaniem adresata posiadającego adres do doręczeń elektronicznych, powodującym, że adresat dysponuje dokumentem, który wpłynął na ten adres, i może zapoznać się z treścią odebranego dokumentu.

Analogicznie, art. 57 § 5 pkt 1 k.p.a. stanowi, że termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo utrwalone w postaci elektronicznej zostanie wysłane na adres do doręczeń elektronicznych organu administracji publicznej, a nadawca otrzyma dowód otrzymania, o którym mowa w art. 41 u.d.e.



Procedura karna (k.p.k.)

Zgodnie ze zmianami do k.p.k. od 1 października 2029 r. wszystkie orzeczenia i podlegające zaskarżeniu zarządzenia umieszczane będą w systemie teleinformatycznym prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości (art. 100a k.p.k.). W systemie tym będą przechowywane kopie wszystkich orzeczeń i podlegających zaskarżeniu zarządzeń oraz aktów oskarżenia.

Również od 1 października 2029 r. ogół oświadczeń w toku postępowania karnego będzie mógł być składany elektronicznie (obok tradycyjnej formy pisemnej i ustnej do protokołu). Takie elektroniczne oświadczenie będzie musiało zostać podpisane:

- 1) kwalifikowanym podpisem elektronicznym,
- 2) podpisem zaufanym albo
- 3) podpisem osobistym

i wysyłane na adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych (art. 116 k.p.k.).

Pisma procesowe będą musiały zaś zawierać oświadczenie wnoszącego pismo będącego podmiotem niepublicznym o wyrażeniu zgody na dokonywanie doręczeń na adres do doręczeń elektronicznych wraz ze wskazaniem tego adresu albo braku takiej zgody, chyba że takie oświadczenie już zostało przez niego w tym postępowaniu złożone (art. 119 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.).

Zgodnie z art. 124 k.p.k. terminy procesowe zostaną zachowane, jeżeli zasadniczo przed ich upływem pismo zostało wysłane na adres do doręczeń elektronicznych (art. 124 pkt 3 k.p.k.) lub nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej albo w polskim urzędzie konsularnym (art. 124 pkt 1 k.p.k.).



Zgodnie z art. 131 § 1 pkt 1 k.p.k. doręczeń w toku postępowania karnego dokonywać będzie się na adres do doręczeń elektronicznych, a dopiero gdy to nie będzie możliwe – poprzez operatora pocztowego w ramach usługi hybrydowej (art. 131 § 1a pkt 1 k.p.k.). W przypadku jeżeli doręczenie jest dokonywane w sposób wskazany w art. 131 § 1 pkt 1 k.p.k., w wypadku braku dowodu otrzymania, w rozumieniu u.d.e., pismo uznaje się za doręczone po upływie 14 dni od dnia wystawienia dowodu wysłania w rozumieniu tej ustawy.

Procedura cywilna (k.p.c.)

Zgodnie ze zmianami do k.p.c. **od 1 października 2022 r.** wszelkie pisma procesowe będzie można wnosić do sądu na adres do doręczeń elektronicznych, jeżeli warunki techniczne i organizacyjne sądu będą to umożliwiały (art. 125 § 5 k.p.c.). Warunki te oraz sposób wnoszenia pism w ten sposób określi w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji (art. 125 § 6 k.p.c.).

Podobnie jak przy innych procedurach, o ile strony będą miały tylko **możliwość** wnoszenia pisma do sądu na adres do doręczeń elektronicznych, o tyle sąd będzie miał taki **obowiązek** (oczywiście, jeżeli warunki techniczne i organizacyjne sądu to umożliwią). Właściwy adres do doręczeń elektronicznych sąd pobierze z BAE, a w przypadku braku takiego adresu w bazie – wyśle pismo na adres do doręczeń elektronicznych, z którego adresat wniósł pismo (art. 131² § 1 k.p.c.).

Wyjątkiem będą tutaj osoby fizyczne (nie dotyczy to jednak osób wpisanych do CEIDG), wobec których można dokonać doręczenia na adres do doręczeń elektronicznych tylko wtedy, gdy osoba taka wniosła pismo z takiego adresu lub wskazała odpowiedni adres do doręczeń elektronicznych jako swój adres do doręczeń (art. 131² § 1). W przypadku osób fizycznych objętych powyższym wyjątkiem zasady doręczania



pozostają bez zmian (doręczenie za pomocą wyznaczonego operatora pocztowego, komornika).

Procedura sądowoadministracyjna (p.p.s.a)

Zgodnie ze zmianami **od 1 października 2029 r.** p.p.s.a – podobnie jak k.p.a – stanowić będzie, że sprawy załatwia się na piśmie, przy czym warunek pisemności uważa się za zachowany, jeżeli pismo zostało utrwalone w postaci papierowej (opatrzone podpisem własnoręcznym) lub w postaci elektronicznej (opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym). Dotyczy to również załączników lub pełnomocnictw.

Strony i pełnomocnicy mogą, według wyboru, sporządzać pisma utrwalone w postaci papierowej lub elektronicznej. Pismo wnoszone w innej postaci niż postać elektroniczna, zawierające żądanie doręczania pism sądu za pomocą środków komunikacji elektronicznej, powinno zawierać adres do doręczeń elektronicznych. Jeżeli pismo w postaci elektronicznej nie zawiera adresu do doręczeń elektronicznych, sąd przyjmuje, że właściwy jest adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych albo adres do doręczeń elektronicznych, z którego nadano pismo (art. 46 p.p.s.a).

W przypadku pism i załączników wnoszonych w postaci elektronicznej odpisów nie dołącza się (art. 47 § 3 p.p.s.a.).

Odpis dokumentu sporządzony w postaci elektronicznej uznaje się za poświadczony zgodnie z jego oryginałem z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego, podpisu zaufanego albo podpisu osobistego (art. 48 § 3a p.p.s.a.).



Skargę w postaci elektronicznej wnosi się na adres do doręczeń elektronicznych tego organu (art. 54 § 1 a p.p.s.a.).

W toku postępowania pisma utrwalone w postaci elektronicznej wnosi się do sądu administracyjnego na adres do doręczeń elektronicznych, a sąd odpowiednio doręcza takie pisma stronom na adres do doręczeń elektronicznych.

Sąd administracyjny, w celu doręczania pism w postępowaniu, przekształca postać otrzymanych od stron pism (art. 12b p.p.s.a.):

- 1) w przypadku pisma w postaci elektronicznej – przez sporządzenie uwierzytelnionego wydruku, jeżeli strona nie stosuje środków komunikacji elektronicznej do odbioru pism;
- 2) w przypadku pisma w postaci papierowej – przez sporządzenie uwierzytelnionej kopii w postaci elektronicznej, jeżeli strona stosuje środki komunikacji elektronicznej do odbioru pism;

i doręcza je na adres stron do doręczeń elektronicznych na zasadach określonych w art. 65a p.p.s.a., a w przypadku braku możliwości takiego doręczenia, przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników, inne upoważnione przez sąd osoby lub organy (art. 65 p.p.s.a.). Podobnie jak w przypadku k.p.c. **wyjątkiem będą tutaj osoby fizyczne (nie dotyczy to jednak osób wpisanych do CEIDG)**, wobec których można dokonać doręczenia na adres do doręczeń elektronicznych tylko wtedy, gdy wniosła ona pismo z takiego adresu lub wskazała odpowiedni adres do doręczeń elektronicznych jako swój adres do doręczeń.

Sąd, doręczając stronie pierwsze pismo w sprawie w innej postaci niż postać elektroniczna, informuje stronę o warunkach wnoszenia oraz doręczania pism przez sąd za pomocą środków komunikacji elektronicznej.



W przypadku doręczeń elektronicznych **doręczenie jest skuteczne w dniu wystawienia dowodu otrzymania**, a zatem po: (a) odebraniu korespondencji przekazanej na adres do doręczeń elektronicznych albo (b) po upływie 14 dni od dnia wpłynięcia korespondencji przesłanej przez podmiot publiczny na adres do doręczeń elektronicznych podmiotu niepublicznego, jeżeli adresat nie odebrał go przed upływem tego terminu (art. 65a p.p.s.a.).

W toku sprawy profesjonalni pełnomocnicy doręczają sobie nawzajem pisma na wskazane adresy do doręczeń elektronicznych. W treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu pisma drugiej stronie na adres do doręczeń elektronicznych. Pisma niezawierające powyższego oświadczenia **podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku.** Obowiązek doręczeń elektronicznych nie dotyczy: (a) wniesienia skargi, (b) sprzeciwu od decyzji, (c) skargi kasacyjnej, (d) odpowiedzi na skargę kasacyjną, (e) zażalenia, (f) sprzeciwu, (g) skargi o wznowienie postępowania i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 66 p.p.s.a.).

Pisma w postępowaniu sądowym dla przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych, wpisanych do rejestru sądowego, doręcza się na adres do doręczeń elektronicznych, zamiast adresu do doręczeń ujawnionego w rejestrze (art. 67 § 3 p.p.s.a.).

Strony i ich przedstawiciele mają obowiązek zawiadamiać sąd o każdej zmianie nie tylko miejsca zamieszkania lub siedziby oraz adresu do doręczeń, **ale także adresu do doręczeń elektronicznych.**

Data wniesienia pisma w postaci elektronicznej jest określona w dowodzie otrzymania data wprowadzenia pisma do systemu teleinformatycznego sądu lub właściwego organu.



Autorami raportu są członkowie Komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej działającej przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu:

Maria Dymitruk – radca prawny, przewodnicząca Komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej OIRP we Wrocławiu, członek Komisji ds. Nowych Technologii Federacji Adwokatur Europejskich (Fédération des Barreaux d'Europe, FBE) oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Sztucznej Inteligencji i Prawa (IAAIL). Pracownik naukowy w Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Autorka publikacji z zakresu prawa nowych technologii, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień sztucznej inteligencji w prawie. Prelegentka licznych konferencji oraz seminariów, kierownik i wykonawca w krajowych oraz międzynarodowych projektach badawczych.

Bartosz Frydel – aplikant radcowski, associate w kancelarii SDZLEGAL SCHINDHELM, absolwent prawa i komunikacji wizerunkowej w Kolegium Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych na Uniwersytecie Wrocławskim. Członek komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej oraz ds. Współpracy z Zagranicą OIRP we Wrocławiu. Specjalizuje się w prawie nieruchomości, energetycznym i pomocy publicznej. Doradza przy dużych inwestycjach komercyjnych, infrastrukturalnych i w odnawialne źródła energii. Finalista międzynarodowego Global Legal Hackathon i współtwórca SlothEye, narzędzia LegalTech służącemu zapewnianiu zgodności projektów programistycznych z prawem. Laureat I miejsca w Konkursie Krasomówczym Aplikantów Radcowskich we Wrocławiu.



Michał Skrzywanek – radca prawny, partner kancelarii dotlaw Kancelaria radcy prawnego Michał Skrzywanek sp.k., członek Komisji ds. Nowych Technologii Federacji Adwokatur Europejskich (Fédération des Barreaux d'Europe, FBE) oraz Komisji ds. Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej OIRP Wrocław. Przed założeniem dotlaw pracował kilka lat dla największej polskiej kancelarii prawnej, doradzając m.in. kluczowym podmiotom rynku branży IT, energetycznej i farmaceutycznej w Polsce. Od kilku lat prowadzi warsztaty i szkolenia z obszaru compliance oraz prawa nowych technologii, uczestniczy w konferencjach oraz prowadzi zajęcia na uczelniach wyższych. Uczestniczył w Global Legal Hackathon. Wielokrotnie zdobywał nagrody dla najlepszego mówcy wśród studentów prawa w Polsce oraz OIRP we Wrocławiu.

Autorzy pragną szczególne podziękowania złożyć na ręce dr Gabrieli Bar i dr Anny Zalesińskiej, które wspierały ich w toku tworzenia raportu, nie szczędząc czasu i wiedzy eksperckiej.